

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Татьянчиков Андрій Олександрович ПСИХОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	434
Ташилатов Вячеслав Абдуллайович РОДИНА ЯК СОЦІАЛЬНА ЦІННІСТЬ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	437
Третьякова Тетяна Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ В БІЗНЕС-УПРАВЛІННІ	440
Шмаленко Юлія Іванівна ПСИХОТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	442
Папінян Вікторія Валентинівна ВПЛИВ ДИСТРЕСУ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ	444
СЕКЦІЯ 21. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ	
Кібік Ольга Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ПРОЦЕСІ БЕЗПЕЧНОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	448
Слободянюк Ольга Василівна ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	451
Котлубай Вячеслав Олексійович ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	453
Редіна Євгенія Валентинівна КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ	456
Примаченко Іван Федорович СИНЕРГІЯ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ ПІСЛЯ ПРИПИНЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В НАЙБЛИЖЧОМУ МАЙБУТНЬОМУ	460
Корнілова Олеся Володимирівна ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ..	463
Калмикова Наталя Юріївна ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	466
Кузнецова Людмила Валентинівна ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВОМУ СЕКТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ	469
Сіянюк Павло Віталійович ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	472
Крейтор Сергій Юрійович ПЕРЕДУМОВИ ТА БАР'ЄРИ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ.	475
Візіренко Світлана Вікторівна РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	477
Тищенко Ірина Валеріївна ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	480
Razinkin Nikita INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES AND LOGISTICS SOLUTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRIC VEHICLE MARKET IN THE CONTEXT OF DIGITAL ADAPTATION	483

Слободянюк Ольга Василівна
*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри економіки та менеджменту,
доктор економічних наук, професор*

ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Військова агресія проти України спричинила безпрецедентні руйнування інфраструктури, виробничих потужностей та економічного потенціалу країни. Внаслідок повномасштабної інвазії росії, пряма шкода інфраструктурі України досягла приблизно \$170 млрд. Від початку 2024 року цей показник збільшився на \$12,6 млрд через продовження руйнувань від ракетних ударів та бойових дій. Найсуттєвіших пошкоджень зазнали житловий сектор, транспортна мережа та енергетичний комплекс. [1] Відбудова зруйнованих економічних суб'єктів господарювання потребує не лише значних фінансових ресурсів, але й формування ефективних інвестиційних механізмів, які забезпечать цільове використання коштів, сприятимуть модернізації та підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств.

Війна суттєво трансформувала інвестиційне середовище України. З одного боку, спостерігається підвищений рівень ризиків, негативна динаміка прямих іноземних інвестицій, обмеженість внутрішніх ресурсів для інвестування. З іншого – відкриваються нові можливості в контексті європейської інтеграції, розширення доступу до міжнародних програм фінансування, формування нових механізмів гарантування інвестицій. Пріоритети інвесторів змістилися від класичних напрямів (металургія, агросектор) до сфер, що забезпечують критичну інфраструктуру, енергетичну незалежність, технологічний розвиток та оборонні можливості держави.

Аналіз статистичних даних щодо прямих іноземних інвестицій в Україні демонструє їх позитивну динаміку навіть в умовах війни: сальдо ПІІ (прямі іноземні інвестиції) за 2024 рік склало +3491 млн. дол. США при загальному обсязі залучених інвестицій 3329 млн. дол. США. Проте квартальна волатильність показників (від +59,5% у I кварталі до -85,0% у III кварталі) свідчить про нестабільність інвестиційного середовища, що потребує розробки адаптивних механізмів залучення капіталу. [2]

Аналіз показує, що післявоєнна відбудова вимагає використання комплексу інвестиційних механізмів, серед яких: 1) традиційні інструменти прямого інвестування, адаптовані до умов підвищеного ризику; 2) інноваційні фінансові інструменти, орієнтовані на довгострокові проекти відбудови; 3) змішані механізми за участю міжнародних фінансових інституцій, приватного капіталу та державної підтримки.

У контексті післявоєнного відновлення особливого значення набувають такі інноваційні інвестиційні механізми: військові облігації розвитку, програми га-

рантування інвестицій, інвестиційні консорціуми відбудови, цільові фонди галузевого розвитку.

Дослідження галузевих особливостей інвестування у відбудову дозволило виявити диференціацію пріоритетів та механізмів залежно від специфіки сектору економіки. Енергетичний сектор потребує комбінування довгострокових інвестицій у відновлення традиційних генеруючих потужностей з точковими інвестиціями в екологічно чисту енергетику та розвиток локальної генерації енергії. Промисловий сектор вимагає не просто відбудови зруйнованих потужностей, а їх технологічної модернізації з орієнтацією на ESG-критерії та європейські стандарти виробництва. Аграрний сектор потребує інвестицій у підвищення продуктивності, розмінування сільськогосподарських угідь та розвиток інфраструктури зберігання й переробки продукції. IT-сектор та R&D сфера залишаються найбільш привабливими для приватних інвесторів, проте потребують державної підтримки в контексті кадрового забезпечення та захисту інтелектуальної власності.

Методологічний аналіз ефективності запропонованих інвестиційних механізмів ґрунтується на теорії інституціоналізму та компаративістиці успішного досвіду постконфліктного відновлення (Західні Балкани, Ірак). Ключовим критерієм оцінки виступає мультиплікативний ефект інвестицій, що відображає їх здатність генерувати додаткові економічні вигоди через міжгалузеві зв'язки.

Таким чином проведене дослідження обґрунтовує необхідність впровадження комплексної системи інвестиційних механізмів, яка передбачає формування двовекторної стратегії залучення інвестицій (поєднуючи швидку відбудову критичної інфраструктури з довгостроковою структурною модернізацією), що забезпечує не лише відновлення, але й якісне вдосконалення економічних об'єктів з підвищеною стійкістю до майбутніх шоків, при цьому пріоритетними напрямками реалізації стратегії виступають розвиток інституційної спроможності суб'єктів господарювання через систему навчальних програм та консультативної підтримки, а також створення єдиної цифрової платформи управління інвестиційними проектами з чіткими критеріями пріоритизації та моніторингу ефективності.

Імплементація запропонованих інвестиційних механізмів сприятиме не лише відбудові, але й якісній трансформації українських економічних суб'єктів господарювання, підвищенню їх конкурентоспроможності на європейському ринку та прискоренню євроінтеграційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України станом на листопад 2024 року. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf
2. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>

Ключові слова: інвестиційні механізми, післявоєнне відновлення, економічні суб'єкти господарювання, відбудова інфраструктури, прямі іноземні інвестиції, інноваційні інвестиційні

інструменти, інвестиційні консорціуми, гарантування інвестицій, цифрова платформа управління інвестиціями.

Keywords: investment mechanisms, post-war recovery, economic entities, infrastructure reconstruction, foreign direct investment, innovative investment instruments, investment consortia, investment guarantees, digital investment management platform.

Котлубай Вячеслав Олексійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри економіки та менеджменту, кандидат економічних наук,
доцент*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Криза, з якою стикається економіка України, потребує комплексного переосмислення існуючих підходів до управління проєктами, зокрема у сферах відновлення, реабілітації та трансформації економічної системи. Така ситуація створює новий простір для впровадження інноваційних механізмів, які здатні забезпечити оперативність, ефективність та стійкість проєктного менеджменту.

Одним із ключових викликів є адаптація економіки до сучасних глобальних тенденцій, зокрема цифровізації, інтеграції до міжнародного економічного простору та впровадження нових технологій. У цьому контексті акцент робиться на можливостях використання інноваційних управлінських практик, що включають аналіз ризиків, застосування гнучких методологій і цифрових інструментів. Такі механізми забезпечують підвищення ефективності управління проєктами, сприяють вирішенню актуальних проблем і створюють умови для довгострокового економічного росту.

Стратегічне значення трансформації економічної системи обумовлюється необхідністю забезпечення відповідного рівня її конкурентоспроможності, адаптивності до зовнішніх і внутрішніх змін, а також формування умов для інтеграції в європейський і світовий економічний простір. Відновлення і трансформація економіки України є не лише національним завданням, а й вагомим елементом глобального економічного порядку. Цей процес вимагає комплексного підходу, що поєднує передові практики проєктного менеджменту, інноваційні технології та ефективну міжсекторальну співпрацю.

Сучасні методології управління проєктами базуються на принципах системного підходу, стратегічного планування, ризик-менеджменту, інноваційності та інтеграції цифрових технологій. У цьому контексті широко використовуються такі популярні підходи, як Agile, Scrum, Kanban, що забезпечують гнучкість, адаптивність та результативність в управлінні проєктами. Ці методології спрямовані на оптимізацію ресурсів, мінімізацію ризиків та досягнення поставлених цілей у коротші терміни, що є особливо важливим для умов відновлення і тран-